

El llenguatge

Afanyar-se ^{8/VII/1980}

En el qüestionari d'unes proves de capacitació realitzades per la JAEC (Junta Assessora per als Estudis de Català) en veiem una de correcció de barbarismes en què hom proposa d'esmenar, entre d'altres, la frase següent: «Ens apressurem a dir-li que...». ¿Es que és gaire habitual l'ús del verb «apressurar», que justifiqui la seva inclusió en una prova d'aquesta mena? Diríem que no gaire. Però vet aquí que tot seguit llegim, justament en un article de defensa de la llengua catalana, la frase «Som un poble que s'apressura a parlar la llengua de l'altre...», donada, aquest cop, com a correcta. N'hem d'inferir, doncs, que la proposta de l'examen a què ens hem referit era ben encertada. I hi veiem de nou confirmat que certes formes incorrectes que no són pas freqüents en el llenguatge col·loquial s'esmunyen fàcilment en la llengua escrita, més desproveïda d'esponantitat i més sensible, per tant, a les influències llibresques del castellà.

El català posseeix, com el castellà, les dues formes *pressa* i *pressura* (castellà, «*prisa*» i «*presura*»), que són mots parcialment sinònims, però així com el castellà ha obtingut un verb del segon d'aquests dos noms, la nostra llengua l'ha format del primer, és a dir, *apressar*, que hi equival força exactament, tan usat transitivament com pronominalment: Em va *apressar* a fer-li un encàrrec i Em vaig *apressar* a anar-hi.

Com a verb pronominal —en els casos a què ens hem referit inicialment— més que no pas *apressar-se* la llengua parlada prefereix *afanyar-se*, fet que haurien de tenir en compte els narradors, que alguns cops, en els diàlegs, opten incomprensiblement per *apressar-se* —licitament, és veritat, però amb poc d'encert. *Afanyar-se*, segons Coromines, que hi dedica un extensíssim article al seu Diccionari etimològic, és un verb d'origen incert, que revesteix també la forma *afanar* —amb la *n* sense palatalitzar—, significant «*furtar, rampinyar*», i que coincideix amb la corresponent del castellà, la qual, però, no ha adquirit el sentit que ara ens ocupa, cosa que deu originar que algú negligeixi, desencertadament, *afanyar-se*.

Cal no oblidar, encara, la locució *donar-se pressa* i el verb *cuinar*, usat sovint redundantment amb *afanyar-se*, amb l'imperatiu amb valor interjeccional, com en aquest exemple de Fabra: *Cuita, afanya't a venir!*

Albert Jané